

RANUAN KUNTA
Hyvinvointilautakunta
Aapiskuja 6 B
97700 Ranua

LAUSUNTO 15.5.2018

Ranuan kunnanhallitus on kokouksessaan 7.5.2018 käsitellyt Perlacon Oy:n valmistamaa sivistystoimen palveluverkkoselvitystä ja pyytänyt hyvinvointilautakunnalta lausuntoa selvityksestä ja siinä olevista painelaskelmista, säästötavoitteista, kouluverkkoratkaisusta sekä yhteenvedosta ja suosituksista.

Hyvinvointilautakunta toteaa lausuntonaan, että sivistystoimen palveluverkkoselvitys keskittyy vahvasti koko Ranuan kunnan talouden tilan analysointiin ja painelaskelmiin, jossa sivistystoimi on osa kokonaisuutta. Sivistystoimen palveluverkkoselvitykseltä odotettiin enemmän käytännönläheisiä ratkaisuehdotusmalleja sivistystoimen eri sektoreiden (varhaiskasvatus, perusopetus, lukiokoulutus, kansalaisopisto, kirjasto sekä kulttuuri- ja vapaa-aikatoimi) tarkoituksenmukaisesta palveluverkosta sekä henkilöstöresursseista ottaen huomioon tulevaisuuden muutokset esimerkiksi laatukäsityksistä ja pedagogiikasta.

Ranuan kunnan haasteellinen tilanne kiinteistöjen suhteen on aiheuttanut sen, että sivistystoimessa on jouduttu sopeuttamaan toimintaa niukkeneviin taloudellisiin resursseihin. Hyvinvointilautakunta pitää ensiarvoisen tärkeänä että Ranualla voidaan tarjota jatkossakin laadukkaita ja monipuolisia sivistystoimen palveluita. Laadukas opetus ja koulutus tarvitsevat riittävän tuntikehyksen ja oppilashuollon resurssin, pätevät opettajat ja ohjaajat sekä toiminnallisesti järkevän kokoiset opetusryhmät. Lisäksi oppimisympäristöjen tulee olla ajanmukaiset, toimivat, muunneltavat ja ennen kaikkea terveelliset ja turvalliset.

Opetuksen järjestäjä vastaa resurssien kohdentumisesta koulutukselle asetettujen tavoitteiden kannalta optimaalisesti ja resurssien riittävydestä tuotettujen koulutuspalveluiden määrään, laatuun ja palvelurakenteeseen suhteutettuna. Palveluverkon lähtökohtana tulee olla sivistyspalveluiden laadukas järjestäminen, jossa reunaehdot asettuvat kasvatusta ja opetusta koskevasta lainsäädännöstä, valtakunnallisista määräyksistä ja ohjauksesta sekä hyvinvointilautakunnan strategisista periaatteista.

Palveluverkkoratkaisussa katseen on oltava kaukana tulevaisuudessa ja ratkaisu on suunniteltava kokonaisuutena. Pitkän aikavälin suunnitelmalla toiminnan painopiste voitaisiin keskittää toiminnan kehittämiseen.

Uuden monitoimitilan rakentaminen on välttämätön, jotta sivistystoimen palvelut voidaan tulevaisuudessa järjestää. Palveluverkkoselvitys tuo tämän näkökohdan selkeästi esille.

Lisäksi hyvinvointilautakunta esittää lausunnossaan seuraavia poimintoja sivistystoimen palveluverkkoselvitykseen:

- VARHAISKASVATUS JA ESIOPETUS

- Varhaiskasvatuksen nettokäyttökustannus on verrokkikuntien keskitasoa. Ranualla 322 €/as ja keskiarvo 326 €/as. Esiopetuksen hinta on noin 10 prosenttia korkeampi, Ranuan kustannus on 92 €/as ja verrokkikunnissa keskimäärin 83 €/as.
- Kustannuksia lisäävät pienet yksiköt, varhaiskasvatusta on ollut kolmessa ryhmiksessä, päiväkodissa ja hoitajan kotona tapahtuvassa perhepäivähoidossa. Lasten määrän vähetessä tulee tarkasteluun ryhmisten määrä. Hoitajan kodissa tapahtuvaan perhepäivähoitoon tulisi puolestaan saada muutamia työntekijöitä.
- Esiopetus on tapahtunut neljässä yksikössä 2016-2017. Kustannuksia lisäävät myös esiopetuksen kuljetuskustannukset. Vuosina 2018-2019 tulee esiopetusryhmiä olemaan kolme (yhteensä 54 lasta) Vuosina 2019-2020 esioppilaita olisi 46, 3 ryhmää. Lasten määrän vähetessä todennäköisesti esioppilaat sopivat kahteen ryhmään vuodesta 2020 eteenpäin (esioppilaita v. 2020 38) Tällä hetkellä esioppilaiden sijoittaminen ei Perlagonin esityksen mukaan ole mahdollista yhteen yksikköön tilanpuutteen vuoksi. Osa lapsista tarvitsee myös varhaiskasvatuksen palveluja, joten esim. Timontien esiopetusryhmä sijoittuu samaan taloon ryhmiksen kanssa. Lisäksi Kuhan yksikkö palvelee esiopetusta Kuhan koulun yhteydessä, kuljetuskustannukset sivukylällä korkeat. Esiopetusryhmän lapsimäärä voi olla korkeintaan 20 lasta / ryhmä.
- Varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa lasten määrä pysynee ennallaan vuosina 2018-2019. Syntyvyyden aleneminen tulee todennäköisesti näkymään koko varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa vuodesta 2019

eteenpäin. Siten on järkevää suunnitella yhtä varhaiskasvatuksen yksikköä koulukampuksen yhteyteen. Lisäksi tulee tarkastella päivähoito tarvitsevien esikoululaisten ja koululaista ap/ip-toiminnan mahdollisuutta yhteistyöhön

- Vuorohoito (aikainen aamu - myöhäinen ilta, jopa yö) on lisääntynyt suhteessa muuhun varhaiskasvatukseen ja tämän järjestäminen tulee huomioida tulevilla tilaratkaisuissa.

○

- PERUSOPETUS

- DIA 64: Opetustoimen toimintakuluissa kova paine säästää. Ranuan kunnassa käytetään perusopetuksen toimintakuluihin 1432€asukas. Verrokkikunnissa kulut per asukas ovat huomattavasti pienemmät (922€ 1304€toimintakulut). Ranualla on peruskouluikäisiä verrokkikuntia huomattavasti enemmän suhteessa koko kunnan väestöön. Tällöin kulut per asukas muodostuvat verrokkikuntia suuremmiksi. DIA65: Menoja tulisikin tarkastella suhteessa eur/oppilas ja eur/opetustunti. Näin verraten Ranua perusopetuksen toimintakulut näyttäytyvät ihan eri tavalla.
- DIA 89. Selvityksessä ehdotetaan kohdassa c tuntijakoa 20/25/30, mutta tälläkin jaolla Ranuan tuntikehys olisi tämänhetkinen 230 tuntia. Ranuan tuntijaossa on panostettu ylimääräisiä tunteja vuosiluokilla 1-6 matematiikkaan, ympäristöoppiin sekä taito- ja taideaineisiin ja vuosiluokilla 7-9 valinnaisiin oppiaineisiin. Selvityksessä esitetään neljän vuosiviikkotunnin vähentämistä perusopetuksen tuntikehyksestä ja tämä on syytä ottaa tarkasteluun uutta koulukeskusta suunniteltaessa. Koulupäivän rakenteessa tulee huomioida kuljetusoppilaiden koulumatkat odotusaikoineen.
- Ranualla on suhteessa oppilasmäärään enemmän tuen tarvitsijoita. Tukea tarvitsevat on sijoitettu yleisopetuksen ryhmiin. Tämä tulee huomioida myös jatkossa kun oppilasmäärät pienenevät. Jos tingitään oppilashuollosta, erityisopetuksesta ja ohjauksesta, se kostaatuu toisessa päässä. Lisäksi Kirkonkylän koululla on keskivaikeiden ja vaikeasti vammaisten opetusryhmä jossa lähes poikkeuksetta jokainen tarvitsee henkilökohtaisen ohjaajan.

- Kuhan koulun liittäminen uuteen koulukeskukseen tulee selvittää tarkemmalla Kuhan koulukiinteistön jatkotutkimuksella. Kuhan oppilasmäärät laskevat vasta 10 vuoden kuluttua.
- Esi- ja perusopetus sekä lukiokoulutus tulee saada saman katon alle, jolloin henkilöstöresurssi saadaan tehokkaampaan käyttöön.

● LUKIOKOULUTUS

- Lukion talous näyttää vertailukuntiin nähden punaista kun käytetty euromäärä jaetaan kunnan asukasluvulla. Tarkasteltaessa käytettyjä euroja suhteessa opetustunteihin, on Ranuan lukio verrokkikuntien keskitasoa. Lukion talous on monessa suhteessa hyvällä tolalla, mutta verrokkiryhmään nähden rahaa käytetään enemmän vuokriin; poistoihin ja arvonalennuksiin; aineisiin, tarvikkeisiin ja tavaroihin (mm. oppikirjat) sekä muiden palveluiden ostoihin.
- Selvityksessä ehdotetaan lukioresurssin kohdentamista ns. 0-kursseihin ja abivuoden syventäviin kursseihin, mikä sinänsä on ajatuksena hyvä. Tällä hetkellä suurin osa lukioresurssia menee ylioppilaskokeiden alustavaan arviointiin. Muita, selvästi pienempiä, menoeriä ovat ryhmänohjaus, TVT-laitteiden hoito ja käytön opastus sekä kokoelmien hoito ynnä muut erityistehtävät. Osalle opettajista lukioresurssista maksettavat lisäkorvaukset ovat tärkeitä opetusvelvollisuuden täyttymiseksi, joten lukioresurssin kohdentaminen kursseihin tarkoittaisi opettajan kannalta sitä, ettei opetusvelvollisuus välttämättä toteudu. Resurssin kohdentamisessa kurssien pitoon täytyy olla tarkkana, että opettajien opetusvelvollisuudet tulevat täyteen ja että opettajia kohdellaan tasapuolisesti siten, ettei joku saa resurssista lisäkorvausta ja toiselta se menee kurssien pitoon.
- Uusi kampusajatus on hyvä ja selvityksessä on esitetty monia sen etuja. Lukion osalta todetaan, että "lukio hyötyy kahdesta digiabiluokasta", mutta selvityksestä ei käy ilmi miten asia liittyy kampusratkaisuun. Lukiolla tarvitaan itse asiassa kohta kolmas digiabiluokka, jotta kaikki kurssikokeet voitaisiin pitää sähköisesti. Lukion kannalta on oleellista, että lukion luokkiin saadaan hieman väljyyttä (etenkin kolmeen ensimmäiseen jaksoon, kun abit ovat koulussa), jotta koeviikkojen ja yo-kirjoitusten järjestäminen onnistuu ongelmitta. Tällä hetkellä kokeiden ja valmisteluiden järjestäminen sekä

muiden tuntien sijaistilojen löytäminen on haastavaa, kun lukion luokkia tarvitaan myös Ranuan yläasteen ja Kirkonkylän koulun tuntien pitämiseen.

○

- **KOULUKULJETUKSET**

- Koulukuljetukset on järjestetty kuntakohtaisena kokonaisuutena. Kuljetustarjouksia pyydetessä on tarjouspyynnöt jaettu kohteittain siten, että esimerkiksi kuntakeskuksessa toimivien koulujen (esiopetus, Kirkonkylän koulu, Ranuan yläaste ja Ranuan lukio) aikataulut on otettu huomioon kuljetusaikojen suunnittelussa. Kohteet on jaettu erikseen linjoihin, mutta tarjouksen on voinut jättää myös koko kohteesta. Näin on myös lähes kaikissa kohteissa käynyt. Kaikissa kuljetussuunnittelussa ja -järjestelyssä on hyödynnetty myös alueella toimivaa julkista liikennettä silloin, kun se on ollut aikataulujen ja perusopetuslain (POL 32 §) sallimien aikojen puitteissa mahdollista. Julkisen liikenteen hyödyntämisen mahdollisuus tulee jatkossa vähenemään entisestään.

○

- **KIRJASTO**

- Seutukirjastoselvitys tulee antamaan suuntaviivoja kirjaston tulevaisuudelle
-

- **KULTTUURI JA VAPAA-AIKATOIMI**

- Vapaa-aikatoimen palvelut tuotetaan Ranualla keskimääräistä edullisemmin. Tässä merkittävä tekijä on erilaiset hankerahoitukset, joiden tuella toimintoja pystytään kehittämään. Kansainvälinen nuorisotyö on osa perusnuorisotyötä niin, että nuoret pääsevät osallistumaan vuosittain kansainvälisiin projekteihin niin kotona kuin ulkomailla.
- Menot kasvavat vapaa-aikatoimessa peruskoulun jälkeen, jolloin etsivä nuorisotyö ja nuorten työpajatoiminta ottavat haastavassa asemassa olevat nuoret tarpeen mukaan palveluverkoston.
- Kansalaisopiston toiminta tuotetaan edullisesti verrokkikuntiin nähden.
  - Liikuntatoimen muiden palvelujen ostot sisältävät 2016 RR – hiihdon kuluja suuren osan, vastaavasti tulopuolella ne myös pienentävät nettosummaa

- Tulevaisuudessa vapaa-aikatoimessa on mietittävä palvelujen kohdentamista koulunuorisotyöhön ja yhdessä kansalaisopiston kanssa eri ikäisten liikkujien liikuntatarjontaan ja erityisliikuntaryhmiin sekä terveyden edistämiseen.
-
- **KAMPUS, MONITOIMITALO**
  - Ratkaisuna kiinteistö- ja tilaongelmiin.
  - Sijainti tulee miettiä tarkkaan.
  - Kaikki toiminnot ja osa-tekijät huomioiva suunnittelu (varhaiskasvatus, esi- ja perusopetus, lukiokoulutus, kansalaisopisto, kirjasto, vapaa-aika ja kulttuuritoimi).
  - Liian kiireisellä aikataululla ei saa pilata suurta hanketta, suunnitteluun tulee varata aikaa.
  - Opetus saman katon alla mahdollistaa yhtenäisen peruskoulun.
  - Uuteen tilaan on rakennettava täysimittainen liikuntasali.
  - Investointi ei saa syödä sivistystoimen käyttötaloutta kohtuuttomasti.